Nr. 13—14. II-JI METAI

1928 m. rugpiūčio 31 d.

VYTIS

REDAKCIJOS ir ADMINISTRACIJOS antrašas: Vilnius, Totorių gatvė Nr. 6.

Atskiro numerio kaina 15 sk. arba 20 liet. centų. Prenumeratos kaina: 3 mėn.— 80 sk. arba 1 litas.

DIPLOMATIJA IR TIKRENYBĖ

Pastaruoju laiku mūsų laikraštyje mažai buvo tekalbama apie lietuvių lenkų derybas. Tačiau pasibaigus komisijų darbams, kurios buvo paskirtos Karaliaučiuje, tenka apie tai pakalbėti.

Mūsų nuomone, pirmutinis pagrindinis pakitėjimas lietuvių lenkų santykiuose, kuriam priežastį davė Tautų Lygos Tarybos pereitų metų gruodžio mėn. 10 d. rezoliucija, laikui bėgant virto diplomatiniu karu tarp tų dviejų valstybių. Derybos vedamos toliau ir jos privalo baigtis. Diplomatijoj tačiau, kaip prekyboj: reikia derėtis, kad kuodaugiausiai išsiderėjus. Kaip iš vienos pusės, taip ir iš kitos, diplomatija čia turi geriausios progos parodyti savo gabumus. Mūsų laikraštis nėra dienraštis — sunku tat sekti kiekvieną smulkmeną taip svarbių mums lietuvių lenkų derybų. Iš kitos vėl pusės nematome didelio reikalo įkainuoti kiekvieną atskirą politinį įvykį, aptarti kiekvieną valdiškosios spaudos straipsnį, visų demarché ir kontrdemaché, visus diplomatinius šposus, vienu žodžiu, viso smulkaus derybų voratinklio — nes tai yra paprasta kiekvieno diplomatinio karo dekoracija. Tai, kad šiandien; pavyzdžiui, „Lietuvos Aidas" parašys straipsnį apie bendrą lietuvių lenkų frontą, tai dar nereiškia, kad istorija paklausys publicisto iš oficijozo ir eis jo rodomu keliu. Jeigu, pavyzdžiui, premieras. prof. Voldemaras pasikalbėjime su laikraštininkais išsitars, kad būtinai reikia reviduoti lietuvių lenkų rubežiai, tai dar nereiškia, kad Lietuva, kaip to norėtų Varšuvos spauda, matytų savo ateitį bendram su Vokietija fronte prieš Lenkiją. Jeigu Varšuvos spauda aršiausiai puola Lietuvos premierą, tai dar nereiškia, kad už kelių mėnesių ta pati spauda jo vėl negirs. Visi tie straipsniai, visos tos valdiškos ir pusiau valdiškos enuncijacijos, visi tie pastūmėjimai yra diktuojami to pat momento, yra tokiais pat pastūmėjimais, kaip kombinacijos šachmatuose.

Tačiau kalbamųjų derybų laiku buvo siūloma projektų ir statoma reikalavimų, kurie, jeigu būtų buvę vienos pusės priimti, nebūtų galėję likti be įtekmės tolimesniam politikos bėgyje ir net tų dviejų valstybių istorijoje. Su širdgela turime pabrėžti, kad tos derybos, kurios nuolat vedamos tarp Kauno ir Varšuvos virš Vilniaus galvos, savo projektuose išspręsti ginčijamus klausimus, liečia dažniausiai Vilniaus kraštą visai nepaisydamos jo paties valios ir noro.

Teisingas, mūsų nuomone, yra Lietuvos nusistatymas, kad neišsprendus Vilniaus klausimo, negali būti pilno susitarimo. Nesuprantame, tačiau nusileidimų, kurių Lietuvos vyriausybė daro tuo klausimu. Viename oficijalių pasikalbėjrmų su lenkų spaudos atstovu, Lietuvos premieras pareiškė, kad lietuvių projektas numato Vilniaus klausimą abiem pusėm ginčijamu. Tuo tarpu bemaž tuo pačiu laiku naujai patasytoj Lietuvos konstitucijoj aiškiai yra pasakyta, kad Lietuvos sostinė yra Vilnius. Yra tai priešginybė, su kuria nieku būdu negalime sutikti, juo labiau, kad laikome Vilnių tikrai Lietuvos sostine, taip kaip buvo ja dešimtis amžių. Tai jau lenkų projektas, kuris visiškai neliečia Vilniaus klausimo (nors tai yra tikras paradoksas!) yra mūsų nuomone geresnis, negu lietuvių, kuris nusileidamas susidariusiai padėčiai pripažįsta Vilniaus klausimą ginčijamu. Gal kai kas pasakys, kad tuo ieškoma Lietuvai realės naudos, kuri statyda-

ma Vilniaus klausimą tarptautinėj politinėj rinkoj, gali bylą laimėti. Tai nebent tik tokiu būdu lietuvių projektas galėtų būti pateisinamas. Tačiau jeigu išanalizuosime dabartinę padėtį ir viešpataujantį Europoje ūpą, tai įsitikinsime, kad tai yra daugiau negu rizikuoti. Lenkija pasinaudodama tuo, kad Lietuva pripažįsta Vilniaus klausimą ginčijamu, pati gali (nelaukdama, kol tai padarys Lietuva!) atiduoti jį tarptautiniam teismui. O tuomet kas? Deja, ačiū labai energingai ir sumaniai vedamai lenkų propogandai užsieniuose, Anglijos nusistatymui, Prancūzijos palankumui Lenkijai ir t. t., daugiau nei 50% viešosios Europos opinijos yra lenkų pusėje. Paliesdami taip svarbius dalykus, turime konstatuoti faktus, nors jie mums būtų ir labai nemalonūs. Taip yra. Lenkija turi daug galimybių, kad Vilniaus klausimas būtų išspręstas taip, kaip jis kadaisia buvo išspręstas Ambasadorių Tarybos. Dabartinis pralaimėjimas atplėštų Vilnių nuo Lietuvos ant visados. Todel tai lietuvių projektą vadiname daugiau, negu rizikingu.

Antra, lietuvių projektas numatosusisiekimą tarp Lietuvos ir Lenkijos visai išskirdamas Vilnių. Šiuo atžvilgiu pilnai sutinkame su „Przegl. Wil." išvedžiojimais, kuris tarp kitko rašo:

„Nežinome, kuriuo momentu prof. Voldemaras Vilniaus klausimą laikys pribrendusiu, bet mums pribręs jis tuomet, kai Vilnijos gyventojai bus tiek politiniai susipratę, kad savystoviai norės ir galės spręsti savo likimą ir pasidarys tiek įtakingi, kad su jais turės rim'ai skaitytis tiek Kaunas, tiek Varšuva. Gerai suprantame, kad tai neparankiui yra nei lenkų vyriausybei, nei lietuvių, kurios labiau norėtų turėti reikalo su neorganizuota ir neveiklia mase, bet patyrimas galėjo, rodos, pakankamai įtikinti abi pusi, kad betarpiškos kalbos virš mūsų galvų, aplenkiant Vilnių, negali privesti prie jokio rezultato ir yra tiktai tuščias laiko ir energijos aikvojimas.

Maksimalinis nusistatymas tolimesniam tikslui negali išeiti ant gero nei lenkų valstybei, nei lietuvių valstybei, tačiau reikia pripažinti, kad Varšuva nenoriai žiūrėdama į visokias Vilnijos pastangas tapti nepriklausoma, turi bent apčiuopiamos naudos, priklausančios nuo dabartinio dalykų stovio, bet Kaunas juk eina prie jo atmainų, tat jeigu nesitiki kokių nors nenumatomų nelaimių (katastrofų), bet laukia normalaus dalykų vystymosi pasekmių, tai negali nepaisyti to, ką jaučia, mano ir ko trokšta vietos gyventojai.

Tuo tarpu lietuvių politika daro visa, kad atskyrimą arp Kauno ir Vilniaus dar labiau pagilinti, o ryšius tarp Varšuvos ir Vilniaus padaryti tampresniais".

J. Česnys.

Lietuvos ir Lenkijos notos derybų klausimu.

Po komisijų darbų Lietuvos ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris prof. Voldemaras liepos mėn. 23 dieną pasiuntė lenkų delegacijos pirmininkui p. Zaleskiui tokio turinio notą.

„Pone Pirmininke,

Įsteigtos per mūsų konferenciją Karaliaučiuj komisijos pabaigė savo darbus. Einant reguliaminu jų projektai ir raportai turi būti įteikti konferencijos plenumo posėdžiui, kuris turi išsitarti del tų darbų.

Lietuvių Delegacija mano, kad plenumo posėdis Karaliaučiuj galės įvykti tarp ateinančio rugpiūčio m. 15 d. iki 20 d. Turiu garbės prašyti Jūsų Ekscelenciją teiktis įspėti mane, ar ši data tinka lenkų delegacijai.

Priimkite, Pone Pirmininke, mano aukščiausios pagarbos patikrinimus.

(—) A. VOLDEMARAS,
Ministeris Pirmininkas, Užs. ienių Reik. Ministeris.

Rugpiūčio mėn. pradžioj Lietuvos delegacijos pirmininkas gavo iš lenkų delegacijos nario p. Hołówko tokią liepos mėn. 31 d. notą.

„Pone Pirmininke,

Lenkų delegacijos pirmininkui J. E. p. Zaleskiui nėsant, aš turiu garbės patikrinti gavimą iš Jūsų Ekscelencijos notos iš šio mėn. 23 d. Nr. 13o24, kuria Tamsta teikeisi pasiūlyti susirinkti lietuvių lenkų konferencijos plenumui tarp ateinančio rugpiūčio 15 ir 20 d. Karaliaučiuj.

Aš turiu garbės painformuoti Jūsų Euscelenciją, kad kadangi J. E. p. Zaleskis negalėsiąs vykti rugpiūčio mėn. į Karaliaučių ir kadangi, iš kitos pusės, jis turi dalyvauti Tautų Sąjungos Tarybos 51 sesijoj, lenkų delegacija šiūlo nustatyti datą ir vietą mūsų konferencijos plenumui susirinkti ateinančio rugpiūčio 31 d. Ženevoj, betarpiškai prieš atidarymą Tautų Sąjungos Tarybos 51 sesijos ir Tautų Sąjungos sesijos, kuriose Jūsų Ekscelencija, spėjama,taip pat dalyvaus, tiks taip pat lietuvių delegacijai.

Teikitės priimti, Pone Pirmininke, mano aukščiausios pagarbos patikrinimus.

Lenkų delegacijos vicepirmininkas
(—) T. HOŁÓWKO.

Lietuvos delegacijos pirmininkas prof. Voldemaras į tai rugpiūčio mėn. 13 d. pasiuntė Zaleskiui tokią notą:

„Pone Pirmininke,

Lietuvių lenkų konferencija, kuri pradėjo savo darbus Karaliaučiuj 1928 m. kovo 30 d., priėmė reguliaminą, kurio 9 paragrafas nustato, kad „derybos įvyks abiejų delegacijų pirmininkų nurodytoj vietoj ar vietose. Taip pat jiems priklausys nustatyti plenumo posėdžių data".

Kadangi Karaliaučius buvo priimtas kaipo konferencijos vieta nuo pat derybų pradžios, bet kuris pakeitimas gali įvykti tiktai kalbamam reguliamino straipsny nurodytu būdu. Štai kodėl savo laiške iš liepos mėn. 23 d. aš pasiūliau konferencijos plenu-

mui susirinkti datą nuo ateinančio rugpiūčio 14 iki 20 d. Tačiau į tą laišką Tamstos nebuvo atsakyta.

Vietoj to, aš gavau iš pono Hołówkos laišką, kuriam pranešama, kad Jūsų Ekscelencija išvykęs. Be to tam laiške buvo pasiūlyta perkelti kalbamą konferenciją į Ženevą ateinančio rugpiūčio 31 d.

Bet, einant 9 paragrafu, toks pasiūlymas gali išeiti tik iš Jūsų Ekscelencijos ar būti padarytas Tamstos vardu ir todel jis negali būti paimtas dėmesin be Tamstos patvirtinimo. Tačiau jau dabar aš laikau sau pareiga pranešti Tamstai, kad toks pasiūlymas nemaloniai nustebina lietuvių delegaciją, kadangi ta pačia data prasideda Tautų Sąjungos darbai, kurie turi sukaupti visą dalyvaujančių joje delegatų dėmesį. Todel joks rimtas darbas nebūtų galimas lietuvių lenkų konferencijai.

Aš būčiau ypatingai dėkingas Jūsų Ekscelencijai, jei ji teiktųsi pranešti man, ar lenkų delegacija siekia grynai formalinio susirinkimo, ar, savo dvasioj, lietuvių lenkų konferencija turi laikytis sąlygų, kurios leidžia rimtą darbą.

Kai dėl lietuvių delegacijos, ji teikia konferencijos darbams pirmaeilės svarbos ir todel ji siekia jai atatinkamų sąlygų. Štai kodel ji nelaiko konferencijos darbo galimu Tautų Sąjungos metu.

Teikitės priimti, Pone Pirmininke, mano aukščiausios pagarbos patikrinimą.

(—) A. VOLDEMARAS,

Ministeris Pirmininkas, Užsienių Reikalų Ministeris, lietuvių lenkų konferencijos lietuvių delegacijos pirmininkas.

Po šios notos Varšuvos vyriausybė įteikė Lietuvos vyriausybei tokio turinio notą, kurią nuvežė Kaunan Lenkijos užsienių reikalų ministerijos tarėjas p. Szumlakowski's:

„Varšuva, 1928 m. rugpiūčio 17 d.

Pone Pirmininke.

Atsakydamas į Jūsų Ekscelencijos š. m. rugpiūčio 13 d. notą turiu garbės pirmių pirmiausia pilnai patvirtinti notos tekstą, kuri Tamstai 1928 m. liepos mėn. 31 p. Hołówko's įteikta, o taip pat ir pastebėti, jog p. Hołówko, kaip reikiant Jūsų Ekscelencijai notifikuotas, kaipo Lenkijos delegacijos vicepirmininkas, yra įgaliotas kalbėti šitos delegacijos ir jos pirmininkošiam nėsant, vardu.

Del to p. Hołówko pasielgė tikrai eidamas Lenkijos Lietuvos Konferencijos reguliamino 9 str., siūlydamas Jūsų Ekscelencijai sušaukti tos konferencijos plenumo posėdį Ženevon. Apsirinkimas Ženevos, kaipo vietos mūsų darbams atnaujinti, o taip pat ir terminas, kuris man leistų pačiam Lenkijos delegacijai pirmininkauti, — yra geriausi įrodymai tos reikšmės, kurios Lenkijos vyriausybė skiria Lenkijos Lietuvos derybų įvykiams, o apsirinkta tatai man negalinti iš Varšuvos išvykti prieš paskutines rugpiūčio mėn. dienas.

Jeigu gi Jūsų Ekscelencija didesnės reikšmes skirtumėte Lenkijos Lietuvos konferencijos šaukimui artimesniu laiku ir Karaliaučiaus apsirinkimui, kaipo delegacijos sušaukimo vietai, negu mano paties dalyvavimui konferencijos darbuose, tai Lenkijos delegacija yra pasirengusi susitikti suLietuvos delegacija Karaliaučiuje š. mėn. 12 d. Šiame atsitikime p. Hołówko, Lenkijos delegacijos vicepirmininkas, ir pirmininkautų šiai delegacijai.

Kai del mūsų liepos mėn. 31 d. siūlymo, tai skubu pareikšti, jog nežiūrint Lenkijos, kaipo Tautų Lygos Tarybos nario, pareigų Lenkijos vyriausybė nemato savo pusėj jokio nepavirkumo sutapus Lenkijos Lietuvos konferencijos sušaukimui su Tautų Lygos darbais.

Tačiau, jeigu Lietuvos delegacija mano, jog ji yra kitokioj padėty, galėčiau sutikti šaukti mūsų konferenciją Ženevoj š. m. rugpiūčio mėn. 25 d. Šiame atsitikime galėčiau joje pats dalyvauti.

Manau, kad vienas katras šių dviejų siūlymų Lietuvos delegacijai bus priimtinas, ir Jūsų Ekscelencija tam pritarsite, juo labiau, kad Tautų Lygos Taryba laukia iš mūsų vyriausybių artimiausioj savo sesijoj mūsų derybų apyskaitos.

Turiu garbės Jūsų Ekscelencijai pranešti, jog šio rašto įteikėjas p. Szumlakowski's, mano kabineto šefas, yra mano siunčiamas įteikti Tamstai mano atsakymą į Tamstos š. mėn. 13 d. raštą ir susitarti su Lietuvos delegacija del jame esančių siūlymų.

Būčiau labai dėkingas Jūsų Ekselencijai, jeigu savo sprendimą įteiktumėte per p. Szumlakowskį kaip galima greičiau.

Malonėki, Pone Pirmininke, priimti mano aukščiausios pagarbos išreiškimą.

(—) A. ZALESKI'S,

Užsienių reikalų ministeris, Lenkijos delegacijos pirmininkas.

Per tą patį p. Szumlakowskį Lietuvos vyriausybė pasiuntė Varšuvai tokio turinio atsakymą:

Kaunas, 1928 m. rugpiūčio mėn. 20 d.

„Pone Pirmininke.

Savo š. mėn. 17 d. nota Jūsų Ekscelencija malonėjote pilnai patvirtinti p. Hołówko's š. m. liepos mėn. 31 d. laiško tekstą, darydami pastabą, jog p. Hołówko yra įgaliotas kalbėti Lenkijos delegacijos vardu, kaipo jos vicepirmininkas. Norėdamas išvengti

Vilniaus miesto vaizdeliai.

Šv. Jono bažnyčios reginys pradžioje XIX šimtm.

ateity bet kokių nesusipratimų, skubu atkreipti Jusų Ekscelencijos domę į faktą, jog abiejų delegacijų santykis Lietuvos Lenkijos konferencijoj Karaliaučiuje buvo nustatytas konferencijos reguliamino, kuris numato tik pirmininkus. O juk ligi šiol mums dar nėra notifikuota apie jokį delegacijos pirmininko pakeitimą.

Kai del Tamstos notos esmės, tai labai gailiu, kad negaliu priimti siūlymo — Lietuvos Lenkijos Karaliaučinę konferenciją sušaukti Ženevon šio mėn. 25 d. Negaliu paslėpti nusistebėjimo, kurį sukėlė many antras Jūsų Ekscelencijos siūlymas. Tamsta klausi manęs, ar aš didesnės reikšmės skiriu Tamstos paties pirmininkavimui, ar Karaliaučiaus pasirinkimui, kur pirmenintų Lenkijos dalegacijai p. Hołówko. Parinkti pirmininką Lenkijos delegacijai yra vien Lenkijos vyriausybės dalykas. Del to ji visada gali keisti savo delegacijos pirmininką. Bet šiame atsitikime ir Lietuvos delegacijos sudėtis turėtų pakisti, ko tačiau negalime atlikti per dvi dieni, kurios beliko ligi Jūsų Ekscelencijos siūlomai datai.

Lietuvos delegacija išreiškia pasigailėjimo del konferencijos darbų susitrukdymo, darbų, kuriuos norėtų kaip galėdama paskubėti, tačiau kelios belikusios dienos ligi Lygos Tarybos sesijai nebeleidžia jokio pozityvaus darbo.

Ta proga leidžiu sau atkreipti Tamstos domę į faktą, kad paskutinės Lietuvos Lenkijos konferencijos komisijos savo darbus baigė vidury liepos mėn. Vadinasi, buvo pakankamai laiko mūsų konferencijos plenumo posėdžiui sušaukti liepos m. gale, ar rugpiūčio mėn. Nors plenumo posėdžio šaukimo iniciatyva priklauso Lenkijos delegacijai, kuri šiuo laiku pirmininkauja konferencijoj, Lietuvos delegacija negaudama jokio atsakymo šiuo klausimu, savo šių metų liepos mėn. 29 dienos nota pasiūlė konferenciją sušaukti š. m. rugpiūčio mėn. 15 d. Taigi jeigu konferencijos darbai susitrukdo, atsakomybė už tai krinta vien Lenkijai.

Lietuvos delegacija Lietuvos Lenkijos konferencijos darbus galės pradėti tuojau, lyg tik jai tatai leis dalyvavimas Tautų Lygos Taryboj ir Susirinkime. Kadangi Jusų Ekscelencija juose taip pat dalyvaujate, Lietuvos Lenkijos konferencijos sušaukimo terminas galės būti nustatytas Ženevoj per artimiausią sesiją.

Teikis priimti, Pone Pirmininke, mano aukščiausios pagarbos patikrinimą.

(—) A. VOLDEMARAS,

Užsienių Reikalų Ministeris.

Vilniaus miesto vaizdeliai.

Trijų kryžių kalno reginys pradžioje XIX šimtm.

Šis tas apie masonus.

(Žiūr. „Vyties“ 12 nr.).

Didžiųjų Prancūzijos Rytų pirmininkas senatorius Delpech 1902 m. rugsėjo 22 d. pasakė: „Galilejiečio (suprask Viešpaties Kristaus) trijumfas per dvidešimts amžių slėgė pasaulį, bet dabar ir jis miršta... Katalikų bažnyčia, pastatyta ant Galilejiečio pasakų. ėmė greit irti ir nuo to laiko, kada buvo sutverta masonų sąjunga“. Kitos to masonų blevyzgos ant Dievo yra tokios biaurios, jog negalima nė minėti.

1889 m. 16 ir 17 liepos Paryžiuj buvo viso pasaulio masonijos atstovų visuotinis susirinkimas. Tame susirinkime nutarta: 1) Išgriauti iš pamatų Kristaus Bažnyčią, arba ją persekiojant viešai, arba prisidengus kitokiais pobūdžiais. Pašalinti iš visuomenės Bažnyčios į įtaką, apšaukiant ją klerikalizmu. 2) Pasirūpinti, kad bedievybės įtaka persunktų visą žmonijos gyvenimą, o tą persisunkimą bedievybe praminti išsivadavimu iš fanatizmo ir klerikalizmo. Mokyklose paleisti vaikus nuo religijos ir tą paleidimą paskelbti suteikimu žmonėms minties laisvės. Jei vaikų nebūtų galima atpalaidoti nuo Bažnyčios įtakos, tuomet pavartoti ne vien moralios, bet ir fizinės prievartos. (Tatai tau ir minties laisvė!).

Masonai sakos kovoją su katalikų religija tolerancijos ir laisvės vardu. Reiškia, tolerantai—masonai, tolerancijos vardan netoleruoja katalikybės, laisvės vardan persekioja religiją. Dar keistesnis dalykas yra tai, kad tie „tolerantai“, kurie netoleruoja, nė patys nemato, kad jie netoleruoja, nors tai mato visas pasaulis. Taip tatai masonus yra apjakinusi jų bedievybė ir jų fanatizmas.

Kovodami su katalikų tikėjimu, masonai stengias visur įvesti katalikų vaikams bedieviškas mokyklas. Masonai stengias visur panaikinti katalikišką moterystę, kuone visi katalikų persekiojimai naujausiais laikais buvo masonų sukelti ir vedami. Tai matyti iš pačių masonijos raštų.

Ir patys biaurieji katalikų persekiojimai buvo apsvarstyti, nutarti ir surengti masonų ložose, o tuos jų nežmoniškus nutarimus įvykdė masonų pastatytieji valdininkai.

Prancūzijos ir Italijos masonija išbrėžė viską, kas primena Dievą, ir atvejų atvejais paskelbė, kad Dievas jau esąs nustumtas nuo sosto.

Nors masonai savo tarpe nesutinka, riejas, ir jų

Vilniaus miesto vaizdeliai.

Naugardėlio gatvės reginys.

Motinos priedermės.

Nors mūsų laikraštis nėra specijaliai skiriamas motinoms, bet kadangi jį skaito daug vyresniųjų ir jaunesniųjų motinų, todel ne pro šalį bus bent trumpai pakalbėti apie jų priedermas prieš vaikus. O darome tai juo noriau, kad mūsų moterys yra toj liūdnoj padėty, kad negauna jokio specijalio išsilavinimo toj srity, kur jas pniruoštų kaip reikiant pildyti būsiančias motinystės priedermes.

Kitos tautos mus žymiai pralenkė šiuo atveju, pavyzdžiui, vokiečiai, anglai ir net japonai. Ten kiekviena jauna mergaitė, nepaisant to, ar ji būtų turtingų tėvų ar varguolių, nepaisant luomų ir kilmės, paskutinius savo mokslo metus pašvenčia išimtinai namų ruošos, ūkio, rankų darbelių ir vaikų auklėjimo mokslui. Pas mus kalba su jauna mergaite apie vaikų auklėjimą, laikoma kokia nors nepadoria kalba. Ir jeigu mūsų jaunuomenės tarpe yra tiek nepadorumo, ištvirkimo ir paleistuvybės, tai pirmoj eilėj kaltos to yra motinos, kurios iš mažų dienų nemokėjo savo vaikučių kaip reikiant auklėti, kurios nemokėjo parodyti jiems tikro doros kelio.

Vyriausiuoju šulu šeimynos palaikyme privalo būti motina. Jinai privalo daboti vaiką kiekviename žingsnyje ir žinoti viską, kas pasaulyje vaikui gali kenkti, kas jį gali suklaidinti, kas gali užnuodyti jo jauną sielą. Negalima ant visko sakyti: „Tai, man tas

---

rietenų pilni jų laikraščiai, bet kovoje su tikėjimu jie visi eina išvien. Pavyzdžiui, kai masonas F. Ferrer Ispanijoj buvo teismo pasmerktas ir sušaudytas už pasibaisėtinas piktarybes, 1909 m. spalių mėn. 13 d. Didieji Prancūzijos Rytai išleido visiems pasaulio masonams parėdymą sukelti del to prieš Bažnyčią biauriausią demonstraciją ir tai įvyko kuone visuose pasaulio kraštuose.

Kovoje su katalikyste masonai labai dažnai vartoja melą ir šmeižtus. Masonai, kalbėdami apie katalikų religiją, nutyli tobulybes, pasišventimą, kurie stačiai plaukia iš katalikų religijos. Jie stengias prikergti Katalikų Bažnyčiai visokių ydų, smerktinų pasielgimų, su kuriais Bažnyčia kaip tik kovoja.

O jei koks Bažnyčios tarnautojas ką bloga padarė, masonai prikergdami tai bloga Katalikų Bažnyčiai, išpučia, padidina jį, kiek tik begalėdami. Masonai nesidrovi pramanyti ir tokių piktadarybių, kurių nė būte nėra buvę, ir tas nebūtąsias, savo pačių pramanytąsias piktadarybes jie prikergia Katalikų Bažnyčiai.

Masonai apjuodinę katalikų religiją, siundo ant jos sufanatizuotas minias. Taigi meluoja masonai nutylėdami, meluoja prasimanydami.

Ne vienas gal pasakys, kad ir katalikų tarpe yra blogų žmonių!..

Taip, yra blogų žmonių ir katalikų tarpe. Bet blogas katalikas kaip tik del to ir yra blogas, kad jis katalikybės n e k l a u s o ir savo religijos n e v y k d o, O masonas del to yra blogas žmogus. kad jis masonybės k l a u s o ir v y k d o jos reikalavimus.

Jei visi tobulai vykdytų krikščionybės mokslą, visi žmonės būtų tobuli, sventi. Jei visi žmonės elgtųsi visai pagal masonybės reikalavimus ar patarimus, visi žmonės būtų biauriausios rūšies niekšai.

Atsiminkime, kad ir prancūzų revoliuciją: masonybė ir bedievybė padarė tuomet iš žmonių tokius kraugerius, kokių nebuvo buvę nuo pat pasaulio pradžios.

Del to masoniją pasmerkė popiežiai Klemensas XII, Pijus VII, Leonas III, Pijus VIII, Grigalius XII, Pijus IX, Leonas XIII. Kiekvienas katalikas, kurs prisirašo prie masonų draugijos, tuo pačiu yra atskirtas nuo Katalikų Bažnyčios.

Masonai, tėvynė ir politika.

Masonai paprastai girias esą patrijotai. Bet tai

Mūsų krašto vaizdelis.

mažai rūpi", bet priešingai, reikia pasakyti: „Tai man rūpi, nes privalau žinoti, ką mano vaikai girdi, ką skaito ir kur vaikščioja!"

Motyna yra atsakominga už savo vaikus prieš Dievą, prieš patį vaiką, prieš tėvynę ir prieš visuomenę. Žmogus yra tiek žmogum, kiek jis savo veikime ir pasielgimuose yra naudingas visuomenei ir tai plačiausioj to žodžio reikšmėj. Motyna neaugina vaiko išimtinai del savęs, savo naudai, ir tai gal bus didžiausioji grąženybė motiniškosios meilės. Kiekviena kita meilė trokšta ko nors nuo mylimos ypatos ir ko nors nuo jos tikisi, tiktai viena motina yra pasiryžusi didžiausiam pasišventimui, išsižadėjimui savęs, jeigu tai eina apie jos kūdikio laisvę, pasiryžiusi yra pamiršti, kad yra jauna, kad turi prieš savo viso savo ,pasaulio linksmybės — visa pataikys paaukoti del vaiko, o jeigu, ne duok Dieve, vaikas suserga, nors jo liga būtų pati biauriausia, labiausiai užkrečiama, pavojingiausia, motina nebijo, bet kuorūpestingiausiai slaugo savo kūdikį.

Čekų karalienė, anglų karalienės Viktorijos duktė, kurios keletas vaikų susirgo sunkiai tymais (škarlatina), pašalino iš vaikų kambario visas auslas ir pati slaugė vaikus ligoje. Neišmiegotos naktys, rūpesnis ir darbas taip ją išvargino, jog jos organizmas visai nusilpo, neberėtujo jėgų atsispirti ligai ir pati ja užsikrėtė. Tai yra žinomas pavyzdys, nes tai buvo karališkosios giminės asmuo. Motiniškoji meilė tačiau yra viena ir lygiai myli savo vaikus ir didžiausios ponios ir vargingiausios darbininkės, lygiai pasišvenčia del savo vaikų vargingiausia moterps, tiktai niekas to nežino, nes platusis pasaulis jos nepažįsta. Tokių motinų, kaip anoji karalienė varguolių tarpe gali šimtai tūkstančių yra, tačiau jų kaipo pavyzdžio niekas nepaduoda, nes niekas jomis nesirūpina ir mažai kas apie tai žino.

---

yra gryniausias melas ir nesusipratusiems akių dūmimos.

Masonai tautybės ir patrijotizmo reikalingumo nepripažista, Masonas Boos sako, kad masonai yra kosmopolitai. Tą patį tvirtina ir didis masonų vadas, rašytojas Findel. Masonas Barot, „Didžiųjų Prancūzijos Rytų" sekretorius sako, kad masonų tėvynė yra visas pasaulis. Tą patį kalba ir masonų rašytojas Ragon.

Net gi ir priežodis visai teisingai sako: tiek vertas liuterono pasninkas, tiek girto malda, tiek parmazono patrijotizmas (tėvynės meilė). Gal kai-kam bus dar neaišku, ar kšas masonai į politiką ar ne?

Į tai reikia atsakyti štai kas: Masonai užsispyrę tvirtina, kad jie į politiką nesikišą, tačiau politika yra viena iš svarbiausių jų užsiėmimų. Masonijos tyrinėtojas A. Rozenberg sako, kad šiandien politikoj vadovauja masonai ir žydai.

Vyriausias Italijos masonų vadas, žydas Lemmi, sako: „Yra būtinai reikalinga, kad valstybę valdytų mūsų broliai, (tai yra masonai), kad būtų nustumti nuo valdymo tie, kurie nėra mūsų broliai."

Masonai visas pastangas deda, kad pravestų į parlamentą (seimą) savuosius arba bent savo šalininkus. Rinkimuose jie įkinko į darbą savuosius ir sau palankias draugijas. Masonai pasirūpina, kad visi aukštesnieji valdininkai: prezidentai, ministeriai būtų jų žmonės.

Tapę ministeriais ar prezidentais, masonai skiria saviesiems geresniąsias vietas ir tokiu būdu per tuos valdininkus visuomenę valdo masonų ložos.

Kad masonai verčias politika, rodo pats gyvenimas tūkstančiais atsitikimų.

Socijalistų vadas Louis Blanc liudiją, kad tarptautinis masonų kongresas 1787 m. nutarė įvykdyti didžiąją prancūzų revoliuciją. Tame kongrese dalyvavo nuo 282 ložų atstovai. Ten buvo atstovų ne vien Prancūzijos masonų ložų, bet ir viso pasaulio masonų atstovų.

Patys žymieji, patys kruvinieji revoliucijos vadabuvo masonai. Tokie buvo: Mirabeau, Robespierre, Danton, Saint-Just, Lebon, Lalande, Brisot. Camile' Desmoulins, Marat ir k.

Masonai patys pripažįsta, kad prancūzų revoliucija buvusi bandymas įvykdyti masonų sumanymus.

Pastaruoju laiku prancūzijoj ir valdžia ir politika visai yra masonų rankose. Nuo Mac Mahono iki šiol beveik visi Prancūzijos prezidentai yra masonai.

Kiekvienas bemaž vyras, kurį išauklėjo gera motina, visą gyvenimą gerbs moteris. Reikia taip pat iš pat jauniausių dienų berniukus taip auklėti, kad motinai ir seserims noriai patarnautų ir joms nusileistų. Reikalinga jam nuolat kalt į ausis, širdį ir sielą, kad jis yra moterų gynėjas, kad jis kiekvienoje jų privalo pagerbti savo motiną, auklėtoją, žmoną, būsiančią gyvenimo draugę... Amerikietės moka savo sūnuose išdirbti tą didvyriškumą del moterų, kad už nieką taip smarkiai nebaudžia berniuko jaunystėje, kaip už seserų negerbimą ir joms ne nusileidimą bei ne paklusnumą.

Motinos yra atsakomingos už savo vaikus prieš visuomenę, todel doros atžvilgiu turi kitas priedermes pries berniukus, kitas prieš mergaitės ir plačiai žinomas pasakis, kad kas dovanotina doros atžvilgiu berniukui, tas neleistina mergaitei, yra tai labai netikęs pasakis.

Jəigu lgiai maštrūes ys būtume sprendžiant apie pasielgimus doros atžvilgiu mūsų sūnų ir dukterų, tai mūsų visuomenė būtų žymiai sveikesnė kaip sveikatos, taip ir doros atžvilgiu.

O. T—as.

Mūsų miško vaizdelis.

Masonai yra ir ministeriai, ir svarbesnieji valdininkai. Masonas A. v. Reitzenstein sako: „Beveik visi Prancūzijos politikai yra ar buvo masonai.“ (Žiūr. jo brošiūrą „Die Freimaurerei ir Frankreich“ 72 pusl.). Kas nepriklauso prie masonų, tas Prancūzijoj paprastai negali gauti aukštos vietos. Pagaliau ir įstatymai pirma yra apsvarstomi masonų ložose, o paskiau pavedami valdžiai ir parlamentui juos pravesti.

Vyriausioji Prancūzijos masonų sąjunga, vadinamoji „Didieji Rytai“, paėmė į savo rankas kuo ne visą šalies valdžią ir politiką. Tai matyti iš pačių tos masonų organizacijos leidžiamų raštų. Patys masonai giria s, kad Prancūzijos politiką jie taip suėmę į savo rankas, jog netrukus be jų Prancūzijoj niekas nė pajudėti negalėsiąs.

Buvęs Prancūzijos ministerių pirmininkas,katalikų persekiotojas masonas Combes sako: „Jau nuo seno laiko Prancūziją valdo paslėptasis masonų parlamentas ir jų vyresnieji, o viešoji Prancūzijos valdžia tik vykdo masonų nutarimus.

Kaip Prancūzijoj, taip ir Italijoj, iki fašistams įsigalint, valdžia ir politika buvo masonų rankose. Masonai buvo Marinni, Garibaldi, ministerių pirmininkai: Depretis, Brispi, Xanardelli ir k. Jiems vadovavo masonų sąjunga, vadinama „Didieji Italijos Rytai“ arba vyriausysis masonų vadas.

Iš daugybės šit bent vienas to vadovavimo pavyzdys. Viskas buvo padaryta, kad Italijos karalius susitaikintų su popiežium Leonu XIII. Bet masonų pastatytasis ministerių pirmininkas masonas Depretis visas pastangas dėjo, kad tas susitaikymas neįvyktų. Mat, vyriausias masonų vadas, žydas Lemmi, reikalavo iš ministerių pirmininko Depretis, kad jis sukliudytų susitaikinimą. Ir tas susitaikinimas buvo masonų sukliudytas.

Kaip tat išaiškinti tokį masonų savo vadams paklusnumą?

Masonų vadai reikalauja iš savųjų visiško paklusnumo, nes toks paklusnumas daug padeda jiems valdyti. Patys masonai sako: „Ant sekreto ir paklusnumo atsistoję, mes vedame didžias kovas ir jas laimėjame.“

Italijos vyriausias masonų vadas žydas Adriano Lemmi Venecijoj 1892 m. birželio 26 d. savųjų susirinkime yra pasakęs: „Geriausią kovos priemonę aš jums patariu: didžią pagarbą patarimams, visišką paklusnumą įsakymams tų, kurie yra jūsų laisvai išrinkti įvairiose apskrityse masonų armijos vadais“.

Šalin ginklai.

Sėdėdami vėjoj, pulkininkas Narsinskis su bankininku Piniginskiu, tuštino atsineštą su savim bonkelę ir skaniai užkandžiavo, gėrėdamiesi puikiu reginiu. Prieš juos plati Nėrio juosta, o ant jo kranto gražus smiltynas, kuriame knibždėte knibžda, nelyginant skruzdėlyne, pusnuogiai: ir vyrai, ir moterys, ir seni ir jauni, ir maži, ir dideli. Čia ir vyras su žmona stropiai seka išdykė į savo trijų metų sūnelį, kurį ištikimas namų „prietelius" nori panardyti srauniam Nerio vandenėly, nepaisydamas, kad tasai vaikiūkštis tvaiskina jį per žandus, kad net kibirkštys iš akių pilasi: ir linksmai krykštaujantis jaunimas, ir garbingi seniai, apsikabinę žiūronais ir fotografiniais aparatais; vieni įsikaitinę saulės spinduliuose skub Nerio glėb n, norėdami ten šiek tiek atvėsti; kiti besiglamonėdami su vilnimis taip atšalo, kad kad kalendami dantimis, nelyginant garnys ant kluono viršstogės, skuba įsikasti smelin, šiek-tiek sušildyti sustingusius sąnarius.

Vilnyse, kurios saulės spinduliuose žėri, kaip nesuskaitoma daugybė veidrodžių, turbūt tik del to, kad akis temdyti ištroškusiems tyro oro žmoneliams, matyti tik galvos maudančiųjų. Tik vienas, gana gražaus sudėjimo vyriukas, kurio varinė odos spalva, žėrinti nuo vandens saulės spinduliuose, darė daugiau panašiu į varinę statulą, negu į gyvą žmogų, matėsi visu savo ūgiu — jis mokino plaukioti jau ne pirmos jaunystės moterį.

Staiga pulkininkas, kuris visą laiką sekė besimaudančią porelę, pamatęs, kad juodu ką kalbasi, rodydamas savo draugui bankininkui, sušuko:

— Žiūrėk, tamsta, rodos, tamstos žmone, štai ten su jūsų jaunu draugu Fircinskiui

Bankininkas, stengdamasis įsižiūrėti, suraukė skruostus ir ne visai patenkintu balsu atsakė:

— Tamsta manai?

— Ne tik manau, bet tikras esu, — įtikinančiu balsu atsakė pulkininkas. — Tik įsižiūrėk, pro šimts velnių, kaip jie elgiasi! Ištikrųjų, net biauru žiūrėti! Žinai ką,—sušuko pulkininkas, — jis nori su ja pasimaudyti...

Bankininkas net pašoko iš vietos ir pertraukdamas jį suriko:

— Nutilk, tamsta!—atsidusęs;—O tai dar fantazija kokia! Aš, tiesą pasakius, pastebėjau, kad kaip tik mes pasipažinom, tasai jaunas žmogelis pradėjo gretintis prie mano žmonos, bet nuo paprasto mandagumo ligi to ką jūs manote — labai toli.

— Kode?

— Na, kad ir delto, kad mano žmona labai dora.

— Čia maža doros, čia reikia stiprios valios. Įsižiūrėk į tą jauniklį atidžiai. Jis nepaprastai gražus—nelyginant šautuvas paties naujausio išradimo... O tamsta?.. Galva kaip arbūzas, pilvas kai varlės, o kojos—kai gaigalo.

Išgirdęs tokių komplimentų bankininkas susiraukė ir atbulais dantimis atrežė:

— Tamsta jau perdaug mane iškoneveikei, bet, žinoma, aš turiu prisipažinti, kad tasai jaunikaitis...

— Tamstą „išdailins..."—pridūrė pulkininkas.

— Taip, taip! Aš suprantų tamstą, — pertraukė bankininkas.

— Reiktų tamstai jo atsikratyti.

— Žinoma... po velnių... bet kaip?..

— Yra tiktai vienas būdas—geras kirtis kardu... Aš kitokio nežinau. Kuomet aš pastebėjau, kad aplink mano žmona sukosi koks tai frantas...

— Reiškia, ir tamsta vedęs?

— Taip! — sumurkė pulkininkas. — Aš įvairiau jam kardą pilvan penkių centimetrų gylio. Jis ir atgulė šešiems mėnesiams ligoninėn.

— O ponia pulkininkė?

— Žinoma... pametė mane... ir pabėgo su juo kuomet jis pasveiko.

— Ačiū!..—nėr ko sakyti, geras būdas.

— Žinoma, geras: aš pats kaltas, kad pasitenkinau penkiais centimetrais. Už tat aš jums patariu, ilgai nelaukus, perdurti kiaurai.

Masonų konstitucija reikalauja, kad masonas valdininkas, vistiek jis valdininkas būtų, nors ir pats krašto prezidentas, turi visai klausyti masonijos vyresniųjų. Tie valdininkai, kurie yra patekę į aukštas vietas per masonijos pastangas, žino, kad be masonų pagalbos jie nusmuktų vėl taip žemai, kaip pirma kad buvo. Del to jie visai priklauso nuo masonijos ir yra aklai paklusnūs masonų vyresniesiems. Jie žino, kad kitaip besielgdami, lengvai gali būt pakeisti kitais paklusnesniais.

Iš kalbų, kurios yra kalbamos ložose, parlamento atstovai, senatoriai, ministeriai sužino, kokie yra masonų vyresniųjų nusistatymai. Jei jie tų nusistatymų suprasti nenori, ar nenori jų vykdyti, jie greit nustoja viso to, ką buvo įgiję su masonijos pagalba.

Masonų vyresnieji nekartoja savo norų du kartu, užtenka vieno, ir kiekvienas masonas gerai žino, ko gali susilaukti nepaklausęs, kad ir pirmąjį kartą. Del to ir atstovai, ir senatoriai, ir ministeriai masonai vykdo masonijos sumanymus su visu atsidavimu.

Masonijos klauso pagaliau ir pats masonų iškeltasis respublikos prezidentas. Jei prezidentas nesutiktų pasirašyti įstatymų, kuriuos nubalsavo masonai atstovai, nors tie nubalsuotieji įstatymai būtų neteisingiausi, masonai atstovai visi kaip vienas eina prieš prezidentą, ir ima kliudyti jo veikimą. Šit bent vienas pavyzdys.

Prancūzijoj prezidentu buvo išrinktas Kazimieras Perier. Jis masonų neklausė ir prieš jų ložas nesilenkė. Masonai tuoj ėmė jį žeminti, žmonių akyse, jo veikimas buvo nuolat kliudomas ir galų gale jis buvo priverstas atsisakyti nuo prezidentavimo.

Masonija, norėdama įvykdyti savo kokį sumanymą, paprastai neduoda įsakymų savo sekėjams, bet tik pareiškia savo norą ir per visokias paskaitas, diskusijas ir t. t. perdirba savųjų mintį ir valią taip, jog ir jie nori to paties, ką yra sumanę jų vadai. Del to nemaža yra tokių masonų, kurie, vykdydami savo vyresniųjų sumanymus, mano veikią pagal savo pačių norą. Tokiu būdu ten, kur yra įsigalėję masonai, per savuosius jie valdo visą šalį, nustato jos įstatymus ir jos politiką. Ir čia matyti biaurus masonų veidmainiavimas.

(B. d.).

Mūsų krašto vaizdeliai.

„Beržai" J. A. piešinys.

— Lengva jums pasakyti: perdurti, perdurti, o jeigu jis mane užmuš!

— Tuomet jūs tikrai išvengsite, kad jis jus „išdailtntų..."

— Taip!—pertraukė bankikinkas,—bet man juk nuo to nebus lengviau... Aš pasistengsiu rasti kitą būdą.

— Kad nusikratyti nekenčiamo žmogaus yra tik vienas būdas — kardas.

— Tamsta taip manai? — giliai užsimąstęs paklausė bankininkas ir nutilo, nusišypsojo, tartum ką tai gudresnio sugalvojęs

Po pusvalandžio, išsimaudę, ponia Piniginskienė ir p. Fircinskis priėjo prie jų.

— Dovanok man, mano brangusis, kad paliksiu tave tų ponų draugystėje, o aš važiuosiu namo, nes esu labai išvargus, noriu trupučiuką pasilsėti. Maudyklė išvargino mane... Sudieu p. pulkininke, sudieu tamstai, p. Fircinski.

Jinai pažvelgė pastarajam meiliai į akis, tartum sakydama:—„tik netruk ilgai" ir lengvu gratioziška žingsneliu atsitolino.

Ponas Fircinskis valandėlę pasėdėję su likusiais ir staiga kirto delnu sau per kaktą.

— Taigi po šimts pypkių, dovanokit ponai, aš tik prisiminiau, kad turiu skubotai siųsti telegramą .. Būtinai turiu skubėti miestan...—ir atkišo ranką bankieriui.

Bankierius paėmės jį už rankas ir nepaleisdamas jos, pradėjo:

— Palūkėk, tamsta. Aš norėjau pakalbėti su tamsta labai svarbiu reikalu.

— Drąsiau, drąsiau!—pakuždomis sako jam pulkininkas,—ir gali tamsta mane skaityti pirmuoju sekundantu.

— Bet... matote tamsta...—nekantraudamas teisinasi Fircinskis.

— Sakau tamstai, kad turiu pakalbėti su tamsta labai svarbu reikalu,—prievarta sodindamas jį atrėžė bankininkas.

— Nejaugi?—išsigandęs paklausė Fircinskis.

— Visų pirma prižadėk tamsta būti su manim atviras ir pasakyti tikrą tiesą,—iškilmingu balsu pasakė bankininkas.

— Duodu garbės žodį!—tvirtai paketinęs sumeluoti atrėžė Fircinskis.

— Visų pirma. pasakyk man tamsta kiek turi pinigų,—nenuleisdamas nuo jo akių paklausė bankininkas.

— Ar jis padūko? — nusistebėjęs pamanė sau pulkininkas.

— Apie dvidešimts trisdešimts tūkstančių auksinų,—atsakė išvargintas Fircinskis.

— Puiku... Ir tamsta turi teisę savarankiai su jais daryti ką nori?

— Žinoma...—nesuprasdamas klausymo atkirto.

— Paklausyk tamsta, aš tamsią gerbiu ir myliu...

— Neužilgo bučiuotis pradės su juo, — dantis sukaudęs sumurmėjo pulkininkas.

— Ir mano žmona tamstą labai myli ir gerbia... Kuomet kalba apie tamstą. visuomet jos balse jaučiamas koks tai prisirišimas prie tamstos.

— Tikėk tamsta manim aš ir gi be galo myliu tamstos žmoną ir tamstą.

— Aš visiškai neabejoju. Štai del to mes, aš ir žmona, nutarėm padaryti tamstą laimingu.

Katalikų bažnyčia Braslavės apskr.

— Jeigu jis dar iš proto neišsikraustė, tai paskutinis biaurybė:..—suniurnėjo pulkininkas, žiūradamas į bankininką.

— Ir tamsta ir ponia?..—nusišypsojo Fircinskis.

— Taip, mano mielasis, mano gerasis, ir todel mes nutarėm duoti tamstai galimybės uždirbti daug pinigų.

— Pinigų?.. Nereikallnga man...

— Na, jau na,—nusišypsojo bankininkas.—Pinigai visiems reikalingi. Be to, nesirūpink, ne reikės tamstai del to daug rūpintis, dirbti... Tamsta tiktai pavesi man visą savo turtą.

— Visą turtą!..—net pašoko iš vietos nustebęs tokiuo pasakymu Fircinskis.

— Juk tamsta žinai, kodel mudu su žmona tamstą mylim... Tamsta paskolinsi savo pinigus man.

— Labai būtų man malonu, aš labai norėčiau... bet...—matydamas prie ko einama, atsakė Fircinskis.

— Aš mokėsiu tamstai šešis... aštuonis... pagalios dešimts nuoš... Mes taip... prisirišę prie tamstos...

— Nei velnio nesuprantu... — atsiduso pulkininkas.

— Na tai padaryta?.. klausia bankininkas.

— Galimas daiktas... vienok aš dar pagalvosiu...—rengdamasis eiti atsakė Fircinskis.

— Ką čia begalvoti... še plunksna su rašalu, tamsta tuojau išrašyk čekį... Aš noriu padidinti tamstos kapitalą kuogreičiausiai... Tiesą pasakius, tai noriu iškirsti šposą biržoje, ir todel man reikalingi pinigai.

— Šposą biržoje... labai puiku, bet vis tik aš turiu pagalvoti, pasitarti su saviškiais.

— Ką čia begalvosi, ką čia besitarsi, daug jie ten nusimano apie biržą.

— Aš nieko nedarau nesitaręs.

— Pirm negu tartis su saviškiais, verčiau pakalbėk su mano žmona. Jį žino mano visus reikalus ir greičiau Tamsta įtikins.

— Vargiai begalėsiu padaryti tą vizitą, nes man skubiai reikia ruoštįs. — Tai pasakęs nusiskubino tolyn. Eidamas galvojo: — Matai kokios pinklės man buvo taisomos, gerai kad laiku apsižiūrėjau, tai visas turtas būtų dingęs.

— Na ir ką, pulkininke? — tarė bankininkas, rodydamas į bėgantį Fircinskį

— Tikrai Tamstos būdas geresnis. Taikant širdin, gali nepataikyti, bet taikant kišeniunu...

— Turi šimtą progų pataikyt širdin. *M. S.*

Plačiame pasauly.

Marš. Pilsudskis Rumunijoj.

Po legijonų suvažiavimo Vilniuje marš. Pilsudskis, kaip buvo ketinęs, išvyko Rumunijon atostogautų! Mano užtrukti tenai keletą savaičių. Jį, kaipo karo ministerį, pavaduoja gen. Konarzewskis.

Lankų lakūnams nepavyko.

Bemaž metus diena dienon lenkų laikraščiai kai būgnan mušė, kad du lakūnai lenkai, būtent majorai Kubala ir Idzikowski's ruošiasi skristi per Atlanto vandenyną iš Europos Amerikon. Tuo tikslu juodu nuvyko Prancūzijon, kur buvo specijaliai jiems padarytas lėktuvas. Padaryta bent keliolika bandomųjų skraidymų ir laukta „patogių oro sąlygų". Tos „patogios oro sąlygos" pasitaikė kaip tik prieš legijonų susivažiavimą Vilniuje ir kalbamieji lakūnai leidosi kelionėn. Kaip patys sako, nuskridę apie 3000 kilometrų, pastebėję lėktuvo motory kai kurių netobulumų ir, pamatę, kad ore to „felerio" negalima būsią pataisyti, nutarę grįžti atgal. Begrįžtant nusileido netoli Portugalijos kranto jūron. Bet laimei kaip tik toj vietoj buvęs vokiečių laivas ir lakūnus išgelbėjęs.

Noroms nenoroms čia veržias į galvą mintis, kad šiame skridime buvo kokių tai keistumų. Jeigu lakūnai buvo nuskridę ligi tos vietos kaip patys sakosi, tai kokiem galam jiems buvo grįžti atgal, nes tęsiant kelionę tolyn jiems buvo daug arčiau krantas (Azorų salos), negu atgal grįžtant. Be to ir tasai laivas tartum tyčia būtų jų laukęs...

Lietuva priešalkoholiniam kongrese.

Laikraščiai praneša, kad Antwerpene (Belgijoj) prasidėjo 19 tarptautinis priešalkoholinis kongresas Kongrese dalyvauja ir Lietuvos atstovas d-ras Gylys.

Potvyniai ir audros.

Radio žiniomis, Šantungo provincijoj, Kinijoj, išsiliejo Geltonoji upė. Apsemta 200 kaimų. Iki šiol žuvo apie 800 žmonių. Apie 40.000 žmonių liko be pastogės.

— Reiterio pranešimu, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Minnesota, siautė baisus viesulas. 4 žmonės užmušti ir 40 sužeista. Nuostoliai siekia 1 mil. dolerių.

Tautų Sąjunga atsisakė apžiūrėti demarkacinę liniją.

Laikraščiai praneša, kad Tautų Sąjunga atsisakiusi sudaryti komisiją ir siųsti ją apžiūrėti Lietuvos Lenkijos demarkacijos liniją. Tautų Sąjungos sekretorius atsakęs Lietuvos valdžiai, kad nei Tautų S-gos Tarybos pirmininkas, nei Lenkų Lietuvių ginčo referentas Bloklandas neradę reikalo tyrinėti demarkacijos linijos, nes Lenkija davusi pasiaiškinimą, kuris Tautų Sąjungai esąs pakankamas.

Liepojos pramonininkai skundžia Lietuvą Tautų Sąjungai.

Spaudos pranešimu, Liepojos pramonininkai, susijungę į draugiją su pramonininku Lasmanu priešaky, nutarė įteikti Tautų Sąjungai memorandumą Liepojos Romnų geležinkelio klausimu. Memorandumas bus pasiųstas latvių delegacijai prie Tautų Sąjungos įteikti pastarajai. Memorandumo tekstas jau paruoštas.

Liepojos pramoninkai tame memorandume; pasak „Letos", nurodą į tai, kokiam laipsny Liepojos pramonės ir prekybos interesai surišti su Liepojos Romnų geležinkeliu. Tačiau iki šiol del Lietuvos Lenkijos konflikto judėjimas tuo geležinkeliu neatstatytas. Del to esą Liepojos pramonininkai Liepojos uosto ir Latvijos ekonominio gyvenimo interesuos siūlo Tautų Sąjungai perimti Liepojos Romnų geležinkelį savo žinion, arba atiduoti Latvijos įvyriausybei mandantą transitui tuo geležinkeliu.

Vokiečiai reikalauja panaikinti Dancigo karidorių.

Sąryšy su atidarymu Karaliaučiaus mugės, kuriame SSSR atstovas priminė ypatingą Karaliaučiaus padėtį, Vokiečių oficiozinis dienraštis „Diplomat. Polit. Korresp." rašo, kad „galų gale Dancigo koridoriaus klausimas turi būti iškeltas".

Oficiozas daro išvedžiojimus ir pasisako, kad koridorius turi būti panaikintas, nes jis kliudąs normališkam visos Rytų Prūsijos gyvenimui.

Rygos socijalistai nerimsta.

Šio mėn. 20 d. Rygoj buvo suruoštas vadinamamųjų nepriklausomų socijalistų protesto mitingas prieš komunistinių profesinių sąjungų uždarymą. Policijai teko kelius kartus sustabdyti kalbėtojus. Priimta rezoliucija, kuria reikalaujama suruošti rugpiūčio ? d. vienos dienos protesto streikas. Rugpiūčio 22 d. pasirinkta todel, kad tą dieną apygardos teismas padarys sprendimą apie profesinių sąjungų uždarymą. Po mitingo grudalyvių grupė bandė suruošti protesto demonstraciją Vermano parke. Atvykus raitajai policijai, demonstrantai apmetė akmenimis. Sustiprintiems policijos būriams pavyko demonstrantus išsklaidyti 3 demonstrantai suimti.

Banditas sudegino 9 policininkus.

Bielgrade, garsus Makedonijos banditas Sarkovičius užrakino 9 jį gaudančius policininkus viename mediniame name ir sudegino juos, kartu su namu. Valdžia siūlo už jo galvą 18.000 dolerių dovanų.

Neprikl. Lietuvoj.

Ukininkų susivažiavimas.

Šio mėn. 16 dieną Utenoje įvyko didelis ūkininkų susivažiavimas, kuriame dalyvavo ir ministeris pirmininkas prof. Voldemaras. Per susivažiavimą prof. Voldemaras pasakė labai įdomią kalbą, kuri daugiausiai lietė Vilnių. Susirinkime dalyvavo apie 15 tūkst. žmonių.

Premiero Voldemaro kalba padarė didelio įspūdžio į klausytojus. Susirinkusieji triukšmingu delnų plojimu padėkojo premierui ir visai vyriausybei už dedamas pastangas krašto gerovei ir pritarė kaip vidaus taip ir užsienių politikai.

Iškilmingas arkivyskupo Bartaloni ingresas.

Šio mėn. 16 d. Bazilikoj įvyko naujai paskirto Lietuvai Šventojo Sosto internuncijaus arkivyskupo Bartaloni ingresas.

Iškilmėse dalyvavo Respublikos Prezidentas A. Smetona, ministeris pirmininkas prof. A. Voldemaras, švietimo min. Šakenis, kr. ap. m-ris gen. Daukantas žemės ūkio min. Aleksa, fin. m-ris Tubelis; daug aukštų asmenų ir aukštoji dvasiškija.

Pamaldas laikė arkivyskupas Bartaloni, asistuojant trims vyskupams. Po pamaldų arkivyskupas Bartaloni pasakė lotyniškai pamokslą.

Plečkaičio karveliai Lietuvoj.

Kriminalinės policijos žiniomis šiomis dienomis Tauragės apskr. sugauti du lenkų karinės žvalgybos karveliai su ženklais ir pritaisymais raštams paslėpti. Esąs sugautas gyvas tik vienas karvelis. Jis buvęs labai išbadėjęs ir suvargęs. Toksai pat karvelis sug-utas ir Kukoraičiuos. Vieną panašų karvelį nesenai nušovė medžiotojas prie Šiaulių.

Spėjama, kad šiais karveliais naudojasi ir Plečkaičio šalininkai. Kriminalinė policija deda pastangų visa tai išaiškinti.

Netoli Klaipėdos rastas slaptas ginklų sandėlis.

Šio mėnesio 18 d. vietinė pasienio policija darant kratą pas Dravernos srovės meisterį, rado ir atėmė 8 vokiškus kariškus šautuvus, modelio 71,84 išdirbtus Dancige ir vieną vokišką trumpą karišką karabiną. Minimi 9 šautuvai rasti ant buto viršaus 2 dežėse labai geram stovy (visai nauji). Aiškinama, kad tie šautuvai priklauso Priekulės Kriegervereinui (Karių Draugijai).

Nubaudė „Ryto" redaktorių.

Šio mėnesio pradžioje vyriausias „Ryto" redaktorius p. Edvardas Turauskas Kauno miesto karo komendanto įsakymu buvo nubaustas dviem savaitėm arešto ir išsiųstas į Varnius. Šiomis dienomis p. Turauskas atlikęs bausmę grįžo atgal Kaunan.

Žurnalistas von Brentano.

Šiomis dienomis Kaune vieši „Frankfurter Zeitung" bendradarbis p. von Brentano. Jis be politinių klausimų itin domisi Lietuvos meno ir kultūros reikalais. Iš Kauno jis žada atvažiuoti į Vilnių.

Vilniaus kronika.

Legijoninkų susivažiavimas.

Šio mėn. 12 d. Vilniuje įvyko Pilsudskio legijonų susivažiavimas, iš kurio prieš tai buvo laukiama ko tai nepaprasta. Tačiau, kaip priežodis sako, „iš didelio debesio — mažas lietus“. Taip ir čia išėjo. Buvo manyta, kad per tą susivaviavimą marš. Pilsudskis pasakys didelę politinę kalbą, bus padarytų reikšmingų nutarimų, kurie turėsią nulemti lietuvių lenkų santykių padėtį ir t. t. Bet įvyko kitaip. Marš. Pilsudskis savo kalboje analizavo žodžio „miły“ (mielas) prasmę, pritaikindamas jį prie Vilniaus (jam „miły“ tiktai Vilnius), patys legijonai gerokai Vilniuje pagirtuokliavo, pašūkavo, padainavo „brigadą“, tuo ir baigėsi.

Į susivažiavimą buvo atvykę daug užsienio laikraščių korespondentų, kurių tarpe buvo ir 7 iš N. Lietuvos.

Lietuvos korespondentų atvykimu lenkai labai nudžiugo. Tame jie įžiūrėjo lietuvių lenkų santykių pagerėjimą, ypač del to, kad Kauno laikraščių korespondentai atvyko per demarkacijos liniją.

Lietuvių švietimo trukdymas.

Kaip kas met, taip ir šiemet lietuvių liaudies mokytojams Lietuvių Švietimo D-jos „Ryto“ rūpesniu buvo suruošti Vilniuje vasaros kursai, kuriuos lankė apie 70 mokytojų. Kursai ėjo dviem grupėm: humanistikos ir pedagogikos metodikos. Paprastai tokiems kursams pasibaigus mokyklų kuratorija skirdavo valdišką komisiją, prie kurios mokytojai laikydavo kvotimus ir juos išlaikiusiems iš tų dalykų būdavo pripažįstamas valdiškas cenzas. Šiemet gi tos komisijos valdžia nedavė ir lietuvių mokytojams, norintiems gauti cenzą, priseis laikyti kvotimus prie kuratorijos lenkų kalba, kas, be abejo, labai apsūnkina padėtį. Toks komisijos nedavimas yra daugiau niekas, kaip tik lietuvių švietimo trukdymas ir tuo patim noras kuoveikiausiai nutautinti Vilniaus Krašto lietuvius.

Lietuvių Mokytojų Seminarijos taip pat nebūsią?

„Ryto“ Draugija gavo iš kuratorijos raštą, kad „Rytui“ šiemet nebus leista atidaryti Lietuvių Mokytojų Seminarijos. Kaip žinoma, seminarija leista atidaryti retorsijų metu susitvėrusiai „Kultūrai“, bet, kaipo nauja seminarija, gali atidaryti tiktai tris kursus. Jeigu „Kultūra“ ir atidarytų savo seminariją tai lietuvių mokykla iš jos galėtų sulaukti naudos tik po trijų metų, o mūsų sąlygose per tris metus gali padaryti žalos visam Vilniaus kraštui lietuvybės atžvilgiu. Kiek teko patirti, „Rytui“ neduodama koncesijos todel, kad lenkų švietimo vyriausybė nenorinti, kad tam pačiam mieste konkuruotų dvi lygiagrečios seminarijos. Taigi matome, kad „Kultūra“ savo rūpesniu gauti koncesiją seminarijai prisidėjo prie lietuvių švietimo trukdymo, nes jei ne jai, tai būtų buvus duota koncesija „Rytui“ pilnai seminarijai, kuri penktame kurse jau turėjo keliasdešimts mokinių ir ateinantį pavasarį būtų galėjusi duoti keliolika ar keliasdešimts cenzuotų mokytojų, kaip davė anų metų pavasarį. Dabar gi tenka patirti, kad „Kultūra“, kaipo nauja draugija, neturinti dar lėšų seminarijai išlaikyti ir tokiu būdu Vilniaus kraštas liekasi ir šiais mokslo metais be reikalingiausios švietimo įstaigos — mokytojų seminarijos.

Įvairenybės.

Vagių atostogos.

Anglijoje,—kaip rašo „Tit-Birs“,—pasirodo, vagys turi madą imti vakaciją, kaip ir kiti piliečiai.

Pasirodo, kad vagys protauja tiek pat sveikai, kaip ir kiti žmonės. Jei, sako, kitiems reikia permainos, tai kodel mes negalime pasilsėti? Laike tokių vakacijų „doras“ vagis jokiu būdu neužsiims savo profesija. Vieną sykį vagis leisdamas atostogas pajūrio miestely, išplėšė vietinę krautuvę. Visa vagių profesija, apie tai išgirdus, ėmė savo sėbrą taip įkyriai boikotuoti, kad žmogėlis norėjo net nusižūdyti.

Didelė daugums vagių vakacijas mėgsta praleisti kur pajūry. Daugelis mėgsta meškerioti ir vienas policijos inspektorius vieną pažįstamą vagį sykį pastebėjo ramiai meškeruojant su... kunigu! Netik meškeriojo, bet ir gerai susidraugavo — jis sekmadieniais dumdavo kunigui vargonus, dalyvaudavo biblijos klasym, o kaip jo „vakacijos“ pasibaigė, tai atsisveikinant, jam kunigas padovanojo sidabrinę cigaretams dėžutę. Jis ją rodė inspektoriui, kuris nusijuokė, nes žinojo, kad paskutinį sykį tas vagis buvo baustas už pavogimą 60 tokių sidabrinių dėžučių.

Kitas ypatingas vagių prietaras yra padaryti „ką gero“ laike vakacijų. Jie tiki, kad tas duos jiems giliuką ir jie nepapuls kalėjiman pirm Kalėdų. O jie nelabai myli šventes praleisti kalėjime. Todel tai vienas vagis nupirko visą šaltakošę pajūrio miestely, kur atostogavo, ir išdalino neturtingą vaikams. Kitas susipažino su vietiniu poneliu, kurį, pasirodė, lošykai kazyrose labai suko ir baigė apiplėšti. Mūsų vagis davė ponėliui porą pamokų ir tas tuoj atgriebė savo turtą. Tai buvo to vagies „geras darbas“.

Sutartis su plėšikais.

Čikagos vietos opiumo prekiautojas padarė su plėšikų organizacija sutartį, pagal kurios už tam tikrą atlyginimą plėšikai pasižadėjo nepulti jo krautuvių.

Prekiautojas pranešė spaudos atstovams, kad jam dabar esanti nereikalinga policijos pagalba, nes jis naudojasi geriausia visame pasauly apsauga.

Prekiautojai ir plėšikai turi padarytos sutarties, notarialinius nuorašus.

Sutarties originalas yra padėtas į vieno banko seffę.

Atsakomasis redaktorius ir leidėjas: **P. Serafinavičius.** M. Latur'o spaustuvė Vilniuje.